

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

Ще на початку ХХ століття прихильники реформаторського руху за розвиток творчих сил дітей через заняття мистецтвом ставили за мету вирішення не тільки завдань естетичного розвитку школярів, а й пов'язували його з трудовим навчанням та загальним розвитком дітей. На захист цього положення висувались такі докази:

1. Розвиток фізичних сил дитини за рахунок того, що всі заняття художньою творчістю пов'язані з рухом.

2. Піднесення почуття дитини через форми і образи.

3. Виховання вольових якостей дитини – творця.

4. Розвиток мислення як засобу пізнання.

5. Моральне виховання засобами художньої діяльності.

6. Розуміння сутності речей засобами мистецтва.

7. Розвиток фантазії.

При цьому реформатори вважали, що виховання засобами мистецтва повинно здійснюватись якраз в процесі трудового навчання. Ці ідеї відіграли свою позитивну роль у розвитку трудового навчання, а ідея поєднання трудового навчання з мистецькою діяльністю збереглась і до нашого часу і розвивається як в різних країнах світу так і в Україні [1].

В сучасній загальноосвітній школі трудове навчання являється загальноосвітнім предметом, який складає основу предметного наповнення освітньої галузі “Технології” і “повинно стати невід’ємною складовою частиною особистісно орієнтованої моделі освіти, сприяти забезпеченню формування соціально – активної особистості, здатної до конструктивного перетворення довкілля на засадах гармонії, краси і доцільності” [4].

Реалізація змісту навчальної програми трудового навчання дітей загальноосвітнього навчального закладу повинна вирішити завдання формування досвіду емоційно-ціннісних відносин і розвитку таких якостей особистості як творчість, працьовитість, підприємливість, самостійність, відповідальність, кмітливість, ініціативність, чесність, порядність тощо.

Аналіз програми трудового навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів засвідчує, що вона має значний багатоваріативний зміст, який включає в себе проектування та виготовлення виробів з різних матеріалів, та передбачає формування таких важливих вмінь, як здійснення творчого аналізу об’єктів праці, порівняння варіантів конструкцій і технологій, конструювання за графічним зображенням чи словесним описом, співвідношення своїх творчих можливостей з поставленим завданням, виконання ескізів, оформлення страв, сервірування стола, оздоблювання виробів, розроблення композицій візерунків та оздоблення.

Крім того позаурочна діяльність з трудового навчання передбачає заняття в широкому спектрі народними художніми промислами, декоративно – прикладним мистецтвом та ін.

Для забезпечення формування відповідних знань та вмій учнів, для розвитку їх творчих здібностей вчитель трудового навчання повинен добре розуміти внутрішній світ своїх вихованців, оцінювати їх стан, розуміти причини, що породжують ту чи іншу поведінку, тобто володіти елементами мистецьких знань.

Наприклад, при конструюванні і художньому оформленні виробів, для вирішення творчих задач художнього мислення і творчого уявлення вчителю трудового навчання необхідні знання образотворчого мистецтва, на основі яких розвивається здатність пізнання закономірностей розташування предметів в просторі, їх зорове сприйняття, розвивається спостережливість, композиційні відчуття, художній смак, формуються поняття форми предмета, закони перспективи, тінювих і кольорових співвідношень. Засоби образотворчого мистецтва дозволяють фантазувати образи, уявляти дії, явища.

До того ж вчитель, який має такі навички, значно швидше і доступніше донесе до учнів свою думку в вигляді зображення, при чому ідея стає зафіксованою формою майбутньої конструкції виробу.

Література

1. Дідух В.О. Розвиток ідеї естетичного виховання учнів на уроках праці педагогічною течією активістів // Педагогічні науки. Збірник наукових праць. – Чернівці: Редакційно-видавничий відділ ЧДПУ імені Т.Г.Шевченка, 2003, с. 92.
2. Зязюн І. Педагогічна майстерність, як мистецька дія // Рідна школа, 1995, № 7-8. – С 31-50.
3. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Трудове навчання. 5–9 класи. –К., 2001.
4. Тхоржеський Д.О. Методика трудового та професійного навчання (частина 1). – К: РНІЦ “ДІНІТ”, 2000. – 248 с.